ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 28.11.2024
COM(2024) 556 final

ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων των κρατών μελών όσον αφορά τις εξαγωγικές πιστώσεις κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011

1. Εισαγωγή:

Η παρούσα ετήσια επισκόπηση για το έτος 2023 σχετικά με τις δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης πραγματοποιείται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, για την εφαρμογή ορισμένων κατευθυντήριων γραμμών στον τομέα των εξαγωγικών πιστώσεων οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης. Καλύπτει δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεων οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης που εκτελούνται από τους οργανισμούς εξαγωγικών πιστώσεων (ΟΕΠ) των κρατών μελών και βασίζεται στις πληροφορίες που παρέχουν τα κράτη μέλη στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων που θέτουν στη διάθεση της Επιτροπής, επίσης σύμφωνα με τον κανονισμό. Οι εκθέσεις ακολουθούν τυποποιημένο υπόδειγμα (που αποκαλείται και «υπόδειγμα καταλόγου κριτηρίων»), το οποίο αποτελεί προϊόν συμφωνίας μεταξύ των κρατών μελών. Το υπόδειγμα αυτό έχει αναθεωρηθεί και εμπλουτιστεί με την πάροδο του χρόνου. Τα κράτη μέλη για τις εκθέσεις τους για το 2023 χρησιμοποίησαν μια νέα έκδοση του υποδείγματος, η οποία περιλαμβάνει πρόσθετες λεπτομέρειες σχετικά με την προστασία του κλίματος σε σχέση με την προηγούμενη έκδοσή του, και ειδικότερα μια ανά τομέα επανεξέταση των δραστηριοτήτων εξαγωγικών πιστώσεων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης με γνώμονα το κλίμα, καθώς και πιο εναρμονισμένη υποβολή χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

2. Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων για το ημερολογιακό έτος 2023:

Είκοσι κράτη μέλη παρείχαν εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης το 2023 εντός του πεδίου εφαρμογής του διακανονισμού για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης (στο εξής: Διακανονισμός του ΟΟΣΑ): Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Εσθονία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Κροατία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχία και Φινλανδία. Όλα υπέβαλαν ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων για το έτος 2023.

Τα υπόλοιπα κράτη μέλη, ήτοι η Βουλγαρία, η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Κύπρος, η Λετονία, η Λιθουανία και η Μάλτα, επιβεβαίωσαν ότι δεν παρείχαν εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς.

3. Ανάλυση των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων:

α) Γενικές πληροφορίες:

Το 2023 και τα είκοσι κράτη μέλη που παρείχαν εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης ήταν πάροχοι καθαρής κάλυψης, δηλαδή εξαγωγικών πιστώσεων με τη μορφή εγγυήσεων και/ή ασφαλιστικών προϊόντων. Δεκατρία από τα εν λόγω κράτη μέλη (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακία, Σουηδία, Τσεχία και Φινλανδία) ήταν επίσης πάροχοι δημόσιας χρηματοδοτικής στήριξης, δηλαδή άμεσης χρηματοδότησης, αναχρηματοδότησης εμπορικών δανείων για εξαγωγικές συναλλαγές ή στήριξης επιτοκίου. Μερικά κράτη μέλη (Αυστρία, Ισπανία, Ουγγαρία, Πολωνία) αναφέρουν ότι παρέχουν συνδεδεμένη βοήθεια, μια μορφή εξαγωγικών πιστώσεων με ευνοϊκούς όρους, που ρυθμίζεται στο πλαίσιο του Διακανονισμού του ΟΟΣΑ.

Ο διακανονισμός για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης[1] και οι τρεις συστάσεις του ΟΟΣΑ σχετικά με τους κανόνες χρηστής διακυβέρνησης[2] διασφαλίζουν την εναρμόνιση των πρακτικών σε όλα τα μέλη του ΟΟΣΑ και εντός της ΕΕ. Εντός αυτού του πλαισίου, ωστόσο, οι κυβερνήσεις σχεδιάζουν τις δικές τους πολιτικές. Οι περισσότεροι ΟΕΠ διαθέτουν πρόσθετους κανόνες πέραν εκείνων που περιλαμβάνονται στις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ, όπως για το εθνικό και τοπικό περιεχόμενο, και αυστηρότερα πρότυπα, μεταξύ άλλων για να αντικατοπτρίζουν τις δικές τους εθνικές πολιτικές και διεθνείς δεσμεύσεις, όπως οι αρχές του Ισημερινού (πλαίσιο διαχείρισης κινδύνου για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με σκοπό τον εντοπισμό, την αξιολόγηση και τη διαχείριση περιβαλλοντικών και κοινωνικών κινδύνων κατά τη χρηματοδότηση έργων που συνδέονται με τον Διεθνή Οργανισμό Χρηματοδότησης στο πλαίσιο του Ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας). Ορισμένοι ΟΕΠ επιλέγουν να προσφέρουν προγράμματα προσαρμοσμένα σε συγκεκριμένους τομείς ή συγκεκριμένους στόχους. Έτσι, μπορούν να αποτυπώνονται οι ιδιαιτερότητες των επιμέρους τομεακών συμφωνιών στο πλαίσιο του Διακανονισμού του ΟΟΣΑ, δομές συνασφάλισης ή στρατηγικούς προσανατολισμούς.

Η οργανωτική δομή των ΟΕΠ και η διακυβέρνηση όσον αφορά την παροχή στήριξης διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών. Οι εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης τελούν υπό τη διαχείριση είκοσι έξι φορέων στα κράτη μέλη, είτε δημόσιων οργανισμών είτε ιδιωτικών εταιρειών που λειτουργούν με δημόσια εντολή και κυβερνητική εποπτεία. Οι φορείς αυτοί παρατίθενται στο παράρτημα 1. Στα κράτη μέλη που παρέχουν και κάλυψη και χρηματοδότηση υπάρχει συνήθως ξεχωριστός, ειδικός φορέας που ασχολείται με τη χρηματοδότηση, ο οποίος ενίοτε ονομάζεται «τράπεζα EXIM» (εισαγωγών-εξαγωγών σε συντομογραφία).

β) Όγκος δημόσιας στήριξης:

Οι ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων παρέχουν σχετικές χρηματοοικονομικές πληροφορίες για τη δημόσια στήριξη που παρέχεται από τους ΟΕΠ, σύμφωνα με τα αντίστοιχα εθνικά νομοθετικά πλαίσια και την οργανωτική δομή των κρατών μελών. Η Επιτροπή δεν διατυπώνει παρατηρήσεις σχετικά με τις χρηματοοικονομικές πτυχές των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων για το 2023.

Όσον αφορά τη δημόσια στήριξη με τη μορφή καθαρής κάλυψης, στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθεται η συνολική ονομαστική έκθεση σε κίνδυνο στις 31 Δεκεμβρίου 2023 για τους μεγαλύτερους παρόχους στην ΕΕ:

Πίνακας 1. Συνολικό ύψος των χαρτοφυλακίων δημόσιας στήριξης της ΕΕ και των κρατών μελών με τη μορφή καθαρής κάλυψης το 2023 (σε δισ. EUR)

Οι χώρες της ΕΕ με τη μεγαλύτερη συνεισφορά σύμφωνα με τη συνολική ονομαστική έκθεση σε κίνδυνο

Συνολική έκθεση σε καθαρή κάλυψη στην ΕΕ	*372 082*
Γερμανία	99 583
Ιταλία	81 220
Γαλλία	70 327

[1] Διακανονισμός για τις εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης

[2] Σύσταση σχετικά με τις κοινές προσεγγίσεις για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης και την περιβαλλοντική και κοινωνική δέουσα επιμέλεια· Σύσταση σχετικά με τις βιώσιμες πρακτικές δανεισμού και τις εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης· Σύσταση σχετικά με τη δωροδοκία και τις εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης.

Σουηδία	32 100
Κάτω Χώρες	26 856

Όσον αφορά τη δημόσια χρηματοδοτική στήριξη, στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθεται η δηλωθείσα ονομαστική αξία του χαρτοφυλακίου δανείων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης στις 31 Δεκεμβρίου 2023 για τους μεγαλύτερους παρόχους στην ΕΕ:

Πίνακας 2. Συνολικό ύψος των χαρτοφυλακίων δημόσιας στήριξης της ΕΕ και των κρατών μελών με τη μορφή δημόσιας χρηματοδοτικής στήριξης το 2023 (σε δισ. EUR)

Οι χώρες της ΕΕ με τη μεγαλύτερη συνεισφορά σύμφωνα με την ονομαστική αξία του χαρτοφυλακίου δανείων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης

Συνολικό χαρτοφυλάκιο δανείων στην ΕΕ	*101 388*
Ιταλία	40 840
Γαλλία	16 913
Γερμανία	15 571
Σουηδία	9 124
Φινλανδία	7 456

Είναι χρήσιμο να σημειωθεί ότι η σώρευση των αριθμητικών στοιχείων στους πίνακες 1 και 2 δεν θα αποτύπωνε με ακρίβεια τη συνολική αξία της στήριξης που παρέχεται στις εξαγωγικές συναλλαγές, δεδομένου ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να στηρίξει την ίδια εξαγωγική συναλλαγή τόσο με άμεση χρηματοδότηση όσο και με καθαρή κάλυψη. Επιπλέον, οι πίνακες αυτοί καλύπτουν όλα τα προϊόντα των ΟΕΠ, την κάλυψη εξαγωγικών πιστώσεων και τη στήριξη που χρηματοδοτείται σύμφωνα με τον Διακανονισμό του ΟΟΣΑ, καθώς και άλλες εξαγωγικές εγγυήσεις και στήριξη που παρέχονται από τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, των βραχυπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων.

Για να αποτυπώσει τη ροή της δημόσιας στήριξης, ο πίνακας που ακολουθεί αναφέρεται μόνο στην αξία των συναλλαγών που υποστηρίζονται από νέες δεσμεύσεις εξαγωγικών πιστώσεων, οι οποίες έλαβαν στήριξη βάσει του Διακανονισμού του ΟΟΣΑ, κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους 2023, για τους μεγαλύτερους παρόχους στην ΕΕ:

Πίνακας 3. Νέες δεσμεύσεις των κρατών μελών της ΕΕ που κοινοποιήθηκαν στον ΟΟΣΑ για το 2023 (σε εκατ. EUR)

Οι χώρες με τη μεγαλύτερη συνεισφορά στις εξαγωγικές πιστώσεις του ΟΟΣΑ

	Συνολικός αριθμός συναλλαγών εξαγωγικών πιστώσεων	Συνολική σωρευτική πιστωτική αξία των έργων που λαμβάνουν στήριξη με εξαγωγικές πιστώσεις
Σύνολο νέων δεσμεύσεων που κοινοποιήθηκαν στην ΕΕ	*1 341*	*31 224*
Ιταλία	277	10 092
Γερμανία	249	9 903
Δανία	32	2 890
Σουηδία	325	2 885
Γαλλία	34	1 825

γ) Εξέταση των στόχων για την κλιματική αλλαγή:

Στις 15 Μαρτίου 2022, στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις εξαγωγικές πιστώσεις[3], τα κράτη μέλη περιέγραψαν ένα «σύμφωνο της ΕΕ για το κλίμα για τη χρηματοδότηση των εξαγωγών», το οποίο περιλάμβανε ορισμένες δεσμεύσεις. Μεταξύ αυτών, τα κράτη μέλη δήλωσαν ότι είναι πρόθυμα να εμπλουτίσουν τις ετήσιες εκθέσεις τους στο πλαίσιο της παρούσας ετήσιας επισκόπησης «πραγματοποιώντας επισκόπηση, με γνώμονα το κλίμα, των αντίστοιχων δραστηριοτήτων τους σχετικά με τις εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης, ανά τομέα». Η νέα έκδοση του υποδείγματος καταλόγου κριτηρίων που εφαρμόζεται για το 2023 καθορίζει τη μεθοδολογία για τον σκοπό αυτό και η παρούσα ενότητα χρησιμοποιεί τα εμπλουτισμένα στοιχεία που υπέβαλαν τα κράτη μέλη.

Μια τέτοια συνιστώσα είναι η δέσμευση του Συμβουλίου, στα εν λόγω συμπεράσματα, ότι τα κράτη μέλη θα καθορίσουν στις εθνικές πολιτικές τους, έως το τέλος του 2023 «τις δικές τους επιστημονικά τεκμηριωμένες προθεσμίες για τον τερματισμό των εξαγωγικών πιστώσεων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης για έργα στον τομέα της ενέργειας από ορυκτά καύσιμα, εκτός εάν πρόκειται για περιορισμένες και σαφώς καθορισμένες περιστάσεις που συνάδουν με το όριο αύξησης της θερμοκρασίας κατά 1,5° C και τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού». Στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων τους 14 κράτη μέλη (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία και Φινλανδία) ανέφεραν ότι είχαν δημοσιεύσει την εθνική πολιτική τους έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023. Η Τσεχία, η Ελλάδα, η Πολωνία και η Πορτογαλία ανέφεραν ότι επρόκειτο να το πράξουν. Τα υπόλοιπα κράτη μέλη είτε δήλωσαν ότι ο τομέας της ενέργειας από ορυκτά καύσιμα δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον για αυτά είτε ότι δεν παρέχουν εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης.

Όσον αφορά τον τομέα του άνθρακα, από το 2021 απαγορεύεται, βάσει του Διακανονισμού του ΟΟΣΑ, οποιαδήποτε στήριξη σε έργα που αφορούν σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με καύση άνθρακα χωρίς μείωση εκπομπών, με εξαιρέσεις για έργα που μειώνουν τη ρύπανση ή εγκαθιστούν συστήματα μείωσης των εκπομπών CO_2, τα οποία δεν συνεπάγονται ούτε παράταση της ωφέλιμης διάρκειας ζωής της μονάδας ούτε αύξηση της παραγωγικής ικανότητας. Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει αυστηρότερη πολιτική σταδιακής κατάργησης του άνθρακα στις πολιτικές τους για το κλίμα σε σύγκριση με την απαγόρευση αυτή βάσει του Διακανονισμού του ΟΟΣΑ, μεταξύ άλλων με τη μη έγκριση της χορήγησης χρηματοδότησης για το σύνολο της αξιακής αλυσίδας. Το 2023 οι ευρωπαϊκοί ΟΕΠ δεν ανέφεραν συναλλαγές για έργα που σχετίζονται με τον τομέα της ενέργειας από άνθρακα (ο οποίος περιλαμβάνει την εξερεύνηση, την παραγωγή, τη μεταφορά, την αποθήκευση που σχετίζεται με υποδομές διανομής, τη διύλιση, τη διανομή και την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας).

Όσον αφορά τον τομέα του πετρελαίου, από την 31η Δεκεμβρίου 2023, τα 14 κράτη μέλη καθόρισαν διάφορα χρονοδιαγράμματα για τον τερματισμό της στήριξης. 10 δεσμεύτηκαν να μη στηρίζουν πλέον τα έργα αυτά μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2023 (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Σουηδία και Φινλανδία). Τα υπόλοιπα κράτη μέλη διατήρησαν τη δυνατότητα χρηματοδότησης των εν λόγω συναλλαγών, με καταληκτική ημερομηνία από σήμερα έως το 2030, αν και κανένα από αυτά δεν κοινοποίησε συναλλαγές σχετικές με το πετρέλαιο στους εν λόγω τομείς το 2023.

[3] Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2022 για τις εξαγωγικές πιστώσεις

Στον τομέα του φυσικού αερίου, και πάλι από τις 31 Δεκεμβρίου 2023, τα ίδια 10 κράτη μέλη ανέλαβαν σαφείς δεσμεύσεις για την παύση της χρηματοδότησης έργων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής και αξιακών αλυσίδων. Ωστόσο, ορισμένοι ΟΕΠ (Δανία, Γερμανία, Κάτω Χώρες και Φινλανδία) διατηρούν τη δυνατότητα χορήγησης στήριξης υπό περιορισμένες συνθήκες, όπως ο περιορισμός της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, η ανάπτυξη των φτωχότερων χωρών ή όταν το φυσικό αέριο αποτελεί μέρος μεταβατικής λύσης, σύμφωνα με την πορεία για την επίτευξη του στόχου των 1,5 °C. Σε μία περίπτωση, η κατευθυντήρια γραμμή κράτους μέλους καλύπτει μόνο την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Όσον αφορά το πετρέλαιο, τα υπόλοιπα κράτη μέλη διατήρησαν τη δυνατότητα χρηματοδότησης των εν λόγω συναλλαγών, με καταληκτική ημερομηνία από σήμερα έως το 2030, αν και κανένα από αυτά δεν κοινοποίησε συναλλαγές που σχετίζονταν με το πετρέλαιο στους εν λόγω τομείς το 2023.

Στην πράξη, οι ΟΕΠ της ΕΕ το 2023 κοινοποίησαν τέσσερις συναλλαγές, συνολικής πιστωτικής αξίας ύψους 1 104 εκατ. EUR, που έλαβαν στήριξη με εξαγωγικές πιστώσεις στους τομείς του πετρελαίου και του φυσικού αερίου:

	ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ	**Αξία της συναλλαγής**	**Είδος του έργου:**
1.	Δανία	45 εκατ. EUR	Μονάδα αποθήκευσης και εμφιάλωσης αερίου για μαγειρική χρήση
2.	Ιταλία	219,1 εκατ. EUR	Διυλιστήριο πετρελαίου
3.	Γερμανία	282,6 εκατ. EUR	Εκσυγχρονισμός μονάδας ηλεκτροπαραγωγής που λειτουργεί με φυσικό αέριο
4.	Ιταλία και Κάτω Χώρες	364,7 εκατ. EUR (Ιταλία) + 193,2 εκατ. EUR (Κάτω Χώρες)	Πετρελαϊκό έργο αρχικού σταδίου

Όσον αφορά την πρώτη συναλλαγή, το κράτος μέλος ανέφερε ότι η στήριξη παρασχέθηκε βάσει εξαίρεσης στην πολιτική του για «καθαρό μαγείρεμα». Από την αξιολόγηση ΠΚΔ προέκυψε το συμπέρασμα ότι οι εναλλακτικές λύσεις θα οδηγούσαν σε μεγαλύτερη ρύπανση CO2. Όσον αφορά τις τρεις άλλες συναλλαγές, αυτές επετράπησαν από τρία διαφορετικά κράτη μέλη, προτού τεθούν σε ισχύ οι δεσμεύσεις τους για το κλίμα. Από την 1η Ιανουαρίου 2024, οι τρεις αυτές συναλλαγές δεν θα επιτρέπονταν πλέον. Για όλες τις συναλλαγές, τα αναφέροντα κράτη μέλη επισήμαναν ότι εφάρμοσαν παρόμοια διαδικασία δέουσας επιμέλειας με τη διαδικασία που χρησιμοποίησαν για άλλες κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Εκτός από τους περιορισμούς αυτούς για τον τομέα της ενέργειας από ορυκτά καύσιμα, οι ΟΕΠ των κρατών μελών έχουν θεσπίσει προγράμματα παροχής κινήτρων για φιλικές προς το κλίμα συναλλαγές, πέραν των μεγαλύτερων μέγιστων προθεσμιών αποπληρωμής που επιτρέπονται βάσει της τομεακής συμφωνίας του Διακανονισμού του ΟΟΣΑ για την κλιματική αλλαγή. Για παράδειγμα, ορισμένοι ΟΕΠ προσφέρουν πιο ευέλικτους κανόνες εθνικού περιεχομένου, όπως μεγαλύτερο μέγιστο ποσό δανεισμού, μεγαλύτερο ποσοστό κάλυψης, ελάχιστο ασφάλιστρο που εφαρμόζεται εξ ορισμού ή επιστροφή δαπανών μελέτης για φιλικές προς το κλίμα συναλλαγές.

Αναλυτικά, το 2023 χρηματοδοτήθηκαν 36 έργα στους τομείς του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής σ' αυτήν, όπως ορίζονται στην τομεακή συμφωνία για την κλιματική αλλαγή, από πέντε διαφορετικές χώρες, συνολικού ύψους 7 256 εκατ. EUR (σχεδόν επτά φορές περισσότερο από την αξία της πίστωσης που χορηγείται για έργα που σχετίζονται με τα ορυκτά καύσιμα). Μεταξύ των έργων αυτών, τα περισσότερα από αυτά αφορούσαν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (31 συναλλαγές πιστωτικής αξίας ύψους 6 925 εκατ. EUR).

δ) Αντιμετώπιση άλλων περιβαλλοντικών κινδύνων:

Η σύσταση του ΟΟΣΑ σχετικά με κοινές προσεγγίσεις για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης και τη δέουσα περιβαλλοντική και κοινωνική δέουσα επιμέλεια καθορίζει κοινές αρχές για την άσκηση περιβαλλοντικής και κοινωνικής δέουσας επιμέλειας. Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ τηρούν τη σύσταση, βάσει της οποίας εντοπίζουν και αντιμετωπίζουν τις πιθανές επιπτώσεις και τους κινδύνους που συνδέονται με τις αιτήσεις δημόσιας στήριξης. Η σύσταση βασίζεται σε καλώς καθιερωμένα πρότυπα, όπως τα πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Χρηματοδότησης για τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιδόσεις, οι κατευθυντήριες γραμμές του Ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας για το περιβάλλον, την υγεία και την ασφάλεια, οι πολιτικές διασφάλισης της Παγκόσμιας Τράπεζας και τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά πρότυπα της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η σύσταση καλύπτει βασικά περιβαλλοντικά ζητήματα, όπως οι ατμοσφαιρικές εκπομπές, συμπεριλαμβανομένων των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, η αποδοτική χρήση των πόρων, η διαχείριση αποβλήτων, ο θόρυβος και οι δονήσεις, η διαχείριση επικίνδυνων υλικών, οι επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, η προστασία της βιοποικιλότητας και η σημαντική χρήση των φυσικών πόρων. Περιλαμβάνει επίσης απαιτήσεις για την ετοιμότητα και την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, ώστε οι κύριοι των έργων να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται σε καταστάσεις ατυχημάτων και έκτακτης ανάγκης κατά τρόπο κατάλληλο για την πρόληψη και τον μετριασμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Οι πολιτικές δέουσας επιμέλειας και οι διαδικασίες εκτίμησης κινδύνων των ΟΕΠ της ΕΕ βασίζονται κυρίως στη σύσταση αυτή, έστω κι αν η σύσταση διαδραματίζει μη αποκλειστικό ρόλο και οι πολιτικές διαμορφώνονται με βάση άλλα πρότυπα και με βάση το κεκτημένο της ΕΕ. Όλα τα κράτη μέλη που παρέχουν εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης δηλώνουν συμμόρφωση με την περιβαλλοντική διάσταση της σύστασης και αναφέρουν ότι αυτή αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των συστημάτων δέουσας επιμέλειας και διαχείρισης κινδύνου και της διαδικασίας λήψης αποφάσεων που εφαρμόζουν. Οι διαδικασίες εκ των προτέρων εκτίμησης εξαρτώνται από το είδος, το μέγεθος και την κατηγορία της εκάστοτε αίτησης για εξαγωγική πίστωση που τυγχάνει δημόσιας στήριξης. Οι κίνδυνοι εντοπίζονται, ταξινομούνται και αξιολογούνται και ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις στην επιλεξιμότητα για στήριξη. Όλοι οι ΟΕΠ της ΕΕ επιβεβαίωσαν ότι εξέτασαν όλες τις αιτήσεις για εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης με στόχο να προσδιορίσουν αν θα πρέπει να διενεργηθεί περιβαλλοντική επανεξέταση.

Σύμφωνα με τη σύσταση, οι ΟΕΠ οφείλουν να ταξινομούν τις εν λόγω αιτήσεις ανάλογα με τις πιθανές αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, σε τρεις κατηγορίες κινδύνου: υψηλός (κατηγορία Α), μέτριος (κατηγορία Β) ή χαμηλός κίνδυνος (κατηγορία Γ). Πολλά κράτη μέλη αναφέρουν ότι εφαρμόζουν τη σύσταση κατά τρόπο ευρύτερο από το πεδίο εφαρμογής της. Αυτό περιλαμβάνει την ταξινόμηση όλων των συναλλαγών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων όπου παρέχεται στήριξη σε μερίδιο μικρότερο από τα 10 εκατ. ΕΤΔ, οι οποίες καταρχήν δεν θα λαμβάνονταν υπόψη στο στάδιο του ελέγχου. Τα κράτη μέλη αναφέρουν ότι διενεργήθηκε εκτίμηση περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων σύμφωνα με το άρθρο 18 της σύστασης για όλες τις αιτήσεις κατηγορίας Α για τις οποίες ανέλαβε τελική δέσμευση κάποιος ΟΕΠ. Για τις αιτήσεις κατηγορίας Β, τα κράτη μέλη αναφέρουν ότι οι αιτούντες παρείχαν πάντα επαρκείς πληροφορίες για τις σχετικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του έργου σύμφωνα

με το άρθρο 19 της σύστασης. Πριν από τη λήψη απόφασης για την παροχή στήριξης σε έργα κατηγορίας Α ή Β, όλοι οι ΟΕΠ που χρηματοδότησαν τέτοια έργα ανέφεραν ότι στάθμισαν πάντοτε τις πληροφορίες που προέκυψαν από τον έλεγχο και την επανεξέταση των συναλλαγών μέσω έκθεσης δέουσας επιμέλειας που ανατέθηκε είτε σε εσωτερικό ανεξάρτητο φορέα είτε σε εξωτερικό σύμβουλο, η θετική γνώμη του οποίου αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση απόφασης. Σχετικές πληροφορίες ελήφθησαν μέσω των εκθέσεων εκτίμησης περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων, αλλά συγκεντρώθηκαν επίσης χάρη στα έντυπα αιτήσεων και τα ερωτηματολόγια των ΟΕΠ, στην έρευνα τεκμηρίωσης, στις επιτόπιες επισκέψεις, στην έρευνα που διεξήγαγαν εξωτερικοί σύμβουλοι και στην άμεση επικοινωνία με τους αιτούντες.

Τα κράτη μέλη δεν ανέφεραν καταστάσεις μόνιμης μη συμμόρφωσης, αν και μπορεί να προκύψουν ήσσονος σημασίας περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, όπως μη τήρηση των προθεσμιών για την υποβολή πληροφοριών ή εκθέσεων. Οι περιπτώσεις μη συμμόρφωσης επιλύονται σε συντονισμό με τους χορηγούς του έργου και σε ορισμένες περιπτώσεις με την υποστήριξη της πρεσβείας του κράτους μέλους, με τον σχεδιασμό διορθωτικών μέτρων και μέτρων μετριασμού που παρακολουθούνται διαχρονικά, ή με τη διακοπή της στήριξης ή με την άρνηση αποζημίωσης, αν και τα δύο τελευταία εργαλεία δεν χρησιμοποιήθηκαν κατά την περίοδο αναφοράς.

ε) Δέουσα επιμέλεια στον κοινωνικό τομέα και στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων:

Εκτός από την περιβαλλοντική της διάσταση, η σύσταση του ΟΟΣΑ σχετικά με τις κοινές προσεγγίσεις καθορίζει από το 2012 αρχές για τη διενέργεια κοινωνικής δέουσας επιμέλειας. Η σύσταση καλύπτει βασικές δυνητικές κοινωνικές επιπτώσεις που σχετίζονται με έργα, μεταξύ άλλων όσον αφορά την εργασία και τις συνθήκες εργασίας (π.χ. δίκαιη μεταχείριση, διακρίσεις, δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι, συλλογικές διαπραγματεύσεις, στέγαση των εργαζομένων), την υγεία, την ασφάλεια και την προστασία της κοινότητας (π.χ. έκθεση της κοινότητας σε ασθένειες, χρήση προσωπικού ασφαλείας), την απόκτηση γης και την αναγκαστική επανεγκατάσταση (π.χ. φυσικό εκτοπισμό, οικονομικό εκτοπισμό), την επαρκή συνεργασία με τις θιγόμενες κοινότητες (π.χ. διαδικασία διαβούλευσης και συμμετοχής κατόπιν ενημέρωσης, μηχανισμός καταγγελιών), τους αυτόχθονες πληθυσμούς (π.χ. διαδικασία ελεύθερης, εκ των προτέρων και ενημερωμένης συναίνεσης), την πολιτιστική κληρονομιά. Καλύπτει επίσης βασικές επιπτώσεις των έργων στα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της καταναγκαστικής εργασίας, της παιδικής εργασίας, των ζητημάτων φύλου και των απειλητικών για τη ζωή καταστάσεων της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις ευάλωτες ομάδες.

Οι αναφερόμενες πρακτικές δέουσας επιμέλειας των ΟΕΠ της ΕΕ είναι παρόμοιες με τις πρακτικές για τους περιβαλλοντικούς κινδύνους. Και τα είκοσι αναφέροντα κράτη μέλη που παρέχουν δημόσια στήριξη δηλώνουν συμμόρφωση με τη διάσταση των κοινωνικών και ανθρώπινων δικαιωμάτων της σύστασης του ΟΟΣΑ για τις κοινές προσεγγίσεις, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των οικείων συστημάτων λήψης αποφάσεων, δέουσας επιμέλειας και διαχείρισης κινδύνων. Όλα τα κράτη μέλη επιβεβαίωσαν ότι εξέτασαν όλες τις αιτήσεις προκειμένου να διαπιστώσουν κατά πόσον χρειάζονται επανεξέταση με γνώμονα τα κοινωνικά και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ανέφεραν ότι διενεργήθηκε εκτίμηση περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων για όλες τις αιτήσεις κατηγορίας Α. Όσον αφορά τις αιτήσεις κατηγορίας Β, ανέφεραν ότι οι αιτούντες παρείχαν πάντα επαρκείς πληροφορίες για την αντιμετώπιση των σχετικών επιπτώσεων του έργου. Πριν από τη λήψη απόφασης για την παροχή δημόσιας στήριξης σε έργα κατηγορίας Α ή Β με πιθανές δυσμενείς επιπτώσεις στα κοινωνικά και ανθρώπινα δικαιώματα, τα κράτη μέλη αναφέρουν ότι οι οικείοι ΟΕΠ αξιολογούν πάντοτε τις πληροφορίες που προκύπτουν από τον έλεγχο και την επανεξέταση, όπως συμβαίνει και για τους περιβαλλοντικούς κινδύνους.

Το 2023 τα κράτη μέλη δεν ανέφεραν καταστάσεις μόνιμης μη συμμόρφωσης στις οικείες διαδικασίες δέουσας επιμέλειας όσον αφορά τα κοινωνικά και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ένας ΟΕΠ ανέφερε ότι αντιμετώπισε καταστάσεις αποκλίσεων από τις συμφωνηθείσες δράσεις και τα διεθνή πρότυπα κατά τη φάση παρακολούθησης ορισμένων συναλλαγών, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο έθεσε σε εφαρμογή μέτρα κατά περίπτωση.

Όλοι οι ΟΕΠ της ΕΕ, με εξαίρεση δύο, διαθέτουν είτε διαδικασία συμμετοχικής διαβούλευσης είτε μηχανισμό υποβολής καταγγελιών για τις θιγόμενες κοινότητες. Σε κάθε περίπτωση, οι χορηγοί έργων καλούνται να θεσπίσουν μηχανισμούς ανεξαρτήτως της συμμετοχής των ΟΕΠ. Τα κράτη μέλη δεν υπέβαλαν καμία καταγγελία στην Επιτροπή στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων τους για το 2023.

στ) Μέτρα για την καταπολέμηση της δωροδοκίας:

Όλα τα κράτη μέλη που παρέχουν εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης αναφέρουν συμμόρφωση με τη σύσταση του ΟΟΣΑ για τη δωροδοκία και τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης. Η εν λόγω σύσταση περιλαμβάνει μέτρα για τον έλεγχο, τη διενέργεια δέουσας επιμέλειας, την εκτίμηση και τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την επιλεξιμότητα για στήριξη με στόχο την αποτροπή της δωροδοκίας σε εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης. Αυτό σημαίνει ιδίως ότι επαληθεύεται πως τα μέρη που συμμετέχουν σε συναλλαγές δεν περιλαμβάνονται στους καταλόγους αποκλεισμού των πολυμερών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

ζ) Βιώσιμες πρακτικές δανεισμού:

Όλα τα κράτη μέλη που παρέχουν εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης αναφέρουν συμμόρφωση με τη σύσταση του ΟΟΣΑ για τις βιώσιμες πρακτικές δανεισμού και τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης. Η σύσταση επιδιώκει να διασφαλίσει ότι η χρηματοδότηση των αναπτυξιακών αναγκών των χωρών χαμηλότερου εισοδήματος κινητοποιείται χωρίς οι χώρες αυτές να δημιουργούν υπερβολικό χρέος στο μέλλον. Η τήρηση της σύστασης συμβαδίζει με τη στενή συμμόρφωση με τις πολιτικές της Παγκόσμιας Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) σχετικά με τα όρια του χρέους για δανεισμό χωρίς ευνοϊκούς όρους και όσον αφορά τις βιώσιμες πρακτικές δανεισμού. Στο πλαίσιο της σύστασης, οι συμμετέχοντες συμφώνησαν επίσης όσον αφορά σημαντικά μέτρα διαφάνειας που περιλαμβάνουν την παροχή πληροφοριών στην Παγκόσμια Τράπεζα και το ΔΝΤ. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι αξιολογήσεις βιωσιμότητας του χρέους αποτελούν μέρος των γενικών εκτιμήσεων κινδύνου ανά χώρα που επηρεάζουν τις πολιτικές κάλυψης των ΟΕΠ ανά χώρα.

η) Άλλες πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων:

Τα κράτη μέλη αναφέρουν ότι μεριμνούν ώστε να εξασφαλίζουν ότι οι ΟΕΠ λειτουργούν με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διαφάνεια, τηρώντας παράλληλα εμπιστευτικότητα για ευαίσθητες επιχειρηματικές πληροφορίες. Σύμφωνα με τη σύσταση του ΟΟΣΑ για τις κοινές προσεγγίσεις, η εναρμονισμένη διαδικασία σε ολόκληρη την ΕΕ συνίσταται στη δημοσιοποίηση λεπτομερών πληροφοριών για έργα που ενδεχομένως έχουν δυσμενείς περιβαλλοντικές ή κοινωνικές επιπτώσεις. Οι ΟΕΠ δημοσιοποίησαν πάντοτε όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται σύμφωνα με τα άρθρα 39 και 41 της σύστασης, δηλαδή τις σχετικές εκ των προτέρων πληροφορίες για τα έργα της κατηγορίας Α, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμήσεων περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων, και τις εκ των υστέρων πληροφορίες για όλα τα έργα κατηγορίας Α και Β που τυγχάνουν στήριξης, μέσω ειδικών σελίδων στους δικτυακούς τόπους τους, οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα 2.

Πολλοί ΟΕΠ της ΕΕ διαθέτουν πολιτική εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, η οποία, κατά κανόνα, συνεπάγεται όχι μόνο εσωτερικές προσπάθειες αλλά και στενό διάλογο με τους πελάτες των

ΟΕΠ. Στο πλαίσιο αυτό, οι ΟΕΠ αξιολογούν όλο και περισσότερο τις πρακτικές τους και εκπονούν σχέδια για τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεών τους, συμπεριλαμβανομένων και εκτιμήσεων του αποτυπώματος άνθρακα.

4. Συμμόρφωση των ΟΕΠ με τους στόχους και τις υποχρεώσεις της Ένωσης:

Το άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) απαριθμεί τους γενικούς στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης· το άρθρο 21 καθορίζει τις αρχές και τους στόχους της εξωτερικής δράσης της Ένωσης. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 5 της ΣΕΕ, στις σχέσεις της με τον υπόλοιπο κόσμο, η Ευρωπαϊκή Ένωση «συμβάλλει στην [...] αειφόρο ανάπτυξη του πλανήτη, την αλληλεγγύη και τον αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ των λαών, το ελεύθερο και δίκαιο εμπόριο, την εξάλειψη της φτώχειας και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων, ιδίως των δικαιωμάτων του παιδιού, καθώς και στην αυστηρή τήρηση και ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου, και, ιδίως, στον σεβασμό των αρχών του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών». Όσον αφορά την κοινή εμπορική πολιτική της ΕΕ, γίνεται αναφορά στις αρχές και στους στόχους της εξωτερικής δράσης της Ένωσης στο άρθρο 206 και στο άρθρο 207 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ζητήσει από την Επιτροπή να προβεί σε δήλωση σχετικά με το αν τα κράτη μέλη συμμορφώνονται με τους στόχους και τις υποχρεώσεις της ΕΕ όταν παρέχουν εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης. Η Επιτροπή διενήργησε την ετήσια επισκόπησή της σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1233/2011. Ως εκ τούτου, η επισκόπηση της Επιτροπής βασίζεται στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη και δεν μπορεί να θεωρηθεί εξαντλητική.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι διαθέσιμες πληροφορίες παρέχουν ενδείξεις που αποδεικνύουν ότι οι δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεων οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης στην ΕΕ συμμορφώνονται με τα άρθρα 3 και 21 της ΣΕΕ. Οι συστάσεις του ΟΟΣΑ παρέχουν ένα πλαίσιο για τη διαχείριση των προγραμμάτων εξαγωγικών πιστώσεων των κρατών μελών. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν επίσης τις δικές τους πολιτικές με βάση τις εν λόγω συστάσεις και σύμφωνα με τους στόχους της ΕΕ. Τα κράτη μέλη θέτουν επίσης σε εφαρμογή σειρά πολιτικών για τη στήριξη της κλιματικής μετάβασης και τη μείωση της στήριξης σε έργα ορυκτών καυσίμων, ενώ παράλληλα αυξάνουν τη στήριξη για έργα που στηρίζουν τη μετάβαση. Η Επιτροπή υποστηρίζει φυσικά την επίτευξη περαιτέρω προόδου στον τομέα αυτό, μεταξύ άλλων την περαιτέρω ενίσχυση των δεσμεύσεων που έχουν αναλάβει τα κράτη μέλη για τη σταδιακή κατάργηση των ορυκτών καυσίμων. Όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις διεθνείς υποχρεώσεις και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το δίκαιο ανταγωνισμού της ΕΕ, δεν υπήρξαν διαφωνίες σε επίπεδο Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου όσον αφορά τις δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεων κάποιου κράτους μέλους της ΕΕ για το 2023, και η Επιτροπή δεν έχει λάβει καμία καταγγελία σχετικά με πιθανές παραβιάσεις των κανονισμών της ΕΕ από ΟΕΠ της ΕΕ.